

УДК 811.111.'42

В. І. Юшкевич,

кандидат філологічних наук

(Національна академія державного управління при Президентові України, м. Київ)

vira.yushkevych@i.ua

ORCID: 0000-0001-8979-9282

ВАРПОВАННЯ ЛІНІЙНО-ІЄРАРХІЧНИХ ТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ АНГЛОМОВНОГО ДІЛОВОГО ДИСКУРСУ ПІД ВПЛИВОМ СИТУАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ

Стаття присвячена аналізу впливу ситуаційних чинників на реалізацію лінійно-ієрархічних тематичних моделей англомовного ділового дискурсу. Розглянуто тематичні моделі (статичні, ієрархічні, лінійно-ієрархічні) і динамічні (імовірнісні), які структурують зміст англомовного ділового дискурсу. Виявлено кореляції між комунікативними ситуаціями, сукупністю контекстно-ситуаційних чинників, і реалізованими змістовими елементами лінійно-ієрархічної організації цього типу дискурсу. Дослідження підкріплено кількісним аналізом.

Ключові слова: англомовний діловий дискурс, змістова організація, тематичні моделі, ієрархічні / лінійно-ієрархічні / імовірнісні моделі, ситуаційні чинники.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістичної думки значна увага науковців прикута до ділового дискурсу [1; 2], який стає **об'єктом** і нашого дослідження.

Думки науковців щодо визначення ділового дискурсу різняться, але вони, у більшій мірі, одноставні в розумінні цього типу дискурсу як інституційного [2; 3]. У нашому дослідженні розглядаємо англомовний діловий дискурс (АДД) як тип розумово-комунікативної взаємодії, котрий кореспондує із бізнесовою / діловою сферою людської діяльності; належить до інституційних професійних дискурсів; ґрунтується на цінностях, властивих англомовним країнам із ринковою моделлю економіки; формується навколо базового концепту BUSINESS; має на меті спілкування, скероване на отримання максимального прибутку. За формою діловий дискурс представлений як діалогічним, так і монологічним мовленням. Властивості діалогічної форми дискурсу вказують на доцільність аналізу змістового аспекту саме діалогічного АДД. Також діловий дискурс може бути офіційним і неофіційним та володіє специфічним соціальним хронотопом (робочий / неробочий час; робоче / неробоче місце). В діловому дискурсі спостерігають поєднання особистісного та інституційного контекстів, і саме ця дихотомія створює систему типових мовленнєвих ситуацій, характерних для цієї сфери і не відокремлених від неї, диктує ступінь допустимості типів мовленнєвої діяльності [4].

Предметом нашого аналізу стають тематичні моделі англомовного ділового дискурсу.

Твердження щодо ієрархічної та лінійної організації теми зумовлює виокремлення ієрархічної моделі, яка на двох (або більше) рівнях репрезентує рубрикацію змісту: макротема-(підтема)-мікротема та лінійної тематичної моделі, що постає як послідовність мінімальних змістових елементів, які належать одній / різним підтемам / макротемам [5; 6: 77]. Належність мікротем до певного елемента ієрархічного рівня обумовлює визначення останньої моделі як лінійно-ієрархічної.

Ієрархічна й лінійно-ієрархічна тематичні моделі є статичними, тому що вони репрезентують структури декларативного знання, що зберігаються в довготривалій пам'яті соціологізованих індивідів, і конструюються – ієрархічна – у вигляді матриці, лінійно-ієрархічна – у вигляді сценарного фрейму.

Актуалізація ієрархічної та лінійної моделей у дискурсі утворює відповідні динамічні тематичні моделі, які являють собою втілення процедурального знання суб'єкта АДД щодо зв'язків між елементами змісту та комунікативними ситуаціями. Ця модель будується на основі інтеракційних фреймів – можливих моделей діяльності суб'єкта АДД у його типових ситуаціях. Зважаючи на те, що найбільш значущою в цій діяльності є саме комунікативна ситуація (КС), сукупність контекстно-ситуаційних чинників [6], діяльнісні тематичні моделі АДД досліджуємо з точки зору загальних тенденцій взаємозв'язків між КС АДД і реалізаціями в них статичних моделей. Так як метою цього моделювання є виявлення імовірнісних залежностей реалізації певних змістових елементів у конкретних контекстно-ситуаційних умовах ці моделі вважаємо імовірнісними [4].

Попередньо було встановлено кореляції між змістовими елементами ієрархічної організації, яка представлена в АДД трьома рівнями – макротемами ("ФІНАНСИ", "ПІДПРИЄМНИЦТВО"), підтемами і мікротемами, і КС АДД.

Зокрема було виявлено, що більшість мікротем обох макротем є нелабільними, тобто такими, що мають прив'язку до певної ситуації спілкування, решта – є відносно лабільними, тобто не мають жорсткої прив'язки до однієї КС, а реалізуються в декількох із них [7; 8].

Типовими ситуаціями, що формують АДД, встановлено такі: основні – *вирішення виробничих питань, зустріч бізнес-партнерів* – безпосередньо пов'язані з бізнесовою діяльністю, і другорядні – *співбесіда, проведення інструктажу* – опосередковано пов'язані з цією діяльністю [9].

Метою цієї статті є аналіз впливу ситуаційних чинників на варіювання якісних і кількісних показників реалізації лінійно-ієрархічних тематичних моделей англомовного ділового дискурсу.

Матеріалом дослідження обрано діалогічні фрагменти сучасних англомовних ігрових кінотворів, де змодельовано розумово-комунікативну взаємодію представників бізнес-спільноти.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Лінійно-ієрархічна змістова організація АДД, як вже встановлено, представлена сценарними фреймами двох типів: *монотематичним*, де сполучаються реалізації однієї мікротеми; *політематичним*, у якому поєднуються реалізації різних мікротем, що належать (1) до однієї макротемі ("ФІНАНСИ" чи "ПІДПРИЄМНИЦТВО"); (2) до різних макротем ("ФІНАНСИ" та "ПІДПРИЄМНИЦТВО") [4].

Так, у КС *вирішення виробничих питань* реалізується як *монотематична*, так і *політематична* лінійно-ієрархічні моделі.

Наведемо приклади реалізації лінійно-ієрархічної *монотематичної* моделі в цій КС.

У прикладі (1), де реалізується макротема "ФІНАНСИ" мікротема *"збитковість"*, керівник компанії разом із заступником обговорюють питання збитковості, а саме банкрутство компанії:

(1) – *There's 15,000 jobs on the line. Fifteen thousand people here. Are we going under?*

– *You're asking the wrong question, Jacob. Who isn't?* (Wall Street. Money Never Sleeps)

У фрагменті (2), де реалізується макротема "ПІДПРИЄМНИЦТВО" мікротема *"оптимізація обслуговування клієнтів"*, керівник компанії вирішує питання оптимізації обслуговування клієнтів, обговорюючи з підлеглим замовлення продукції клієнтами:

(2) – *All new orders. South Texas Freespan, 24 tons. Griffin Derrick, Louisiana, 19 tons. And the order from the State Science Institute.*

– *Just put that one right at the bottom. We'll process them in the order received* (Atlas Shrugged II. The Strike).

Проілюструємо реалізацію лінійно-ієрархічної *політематичної* моделі в КС *вирішення виробничих питань*.

Приміром, у фрагменті (3), де представники казначейства вирішують виробничі питання під час ланчу, реалізується макротема "ФІНАНСИ" мікротеми *"проведення санації"* і *"операції з рахунками"*. Комуніканти обговорюють проблему проведення санації: надання фінансової допомоги компанії, що перебуває на межі банкрутства й зацікавленість іншої компанії в купівлі акцій цього підприємства; також говорять про операції з рахунками, а саме зняття інвесторами грошей із рахунків банку, що на межі банкрутства, і, відповідно, про ризик таких інвестицій:

(3) *Henry Paulson: Tim wants us to pick up the tab on everyone. I can't be Mr. bailout. The Lehman hole is twice what Bear's was. Investors are pulling their accounts. You want to lend into a run?*

Ben Bernanke: What about Barclays? Are they still interested?

Henry Paulson: They can't afford the risk any more than Bank of America can (Too Big to Fail).

У фрагменті (4), де співробітники компанії в технічній лабораторії, вирішують виробничі питання, реалізується макротема "ПІДПРИЄМНИЦТВО" мікротеми *"властивості товару/послуги"* та *"виробництво товарів"*. Комуніканти обговорюють властивості товару, а саме технічні характеристики й дефекти моделі двигуна, а також можливість подальшого виробництва такої моделі:

(4) – *What do you think of the prototype?*

– *I think it's a working model. Three-fifths scale, I don't know. There's scuff marks. The connectors are scuffed and there's electrolytic deposition. Yeah, it works... or it did. Pretty sure. What do you want me to do with it?*

– *I want it to function, and I want to build more* (Atlas Shrugged II. The Strike).

У наступному прикладі, де реалізуються макротема "ФІНАНСИ" мікротема *"рух цінних паперів"* і макротема "ПІДПРИЄМНИЦТВО" мікротема *"отримання прибутку"*, під час зборів акціонерів комуніканти обговорюють рух цінних паперів, а саме продаж акцій та отримання в майбутньому прибутку від їх продажу:

(5) – *You don't think the shares will get a big boost once we start selling Premiers?*

– *They're still a crapshoot. I'm talking about a bird in the hand. I'm talking about putting a mountain of money into everybody's pocket* (Barbarians at The Gate).

У КС *зустріч бізнес-партнерів*, за даними нашого аналізу, також реалізується як *моно-*, так і *політематична* модель.

Зокрема, приклади (6) і (7) ілюструють реалізацію *монотематичної* моделі в цій КС.

У фрагменті (6), де розвивається макротема "ФІНАНСИ" мікротема *"прибутковість"*, під час ділової зустрічі бізнес-партнери обговорюють суму прибутку:

(6) – *Do you know, Nick made \$10 million doing arbitrage in a week? That's about half a billion dollars a year.*

– *The guy's a turbo arbitrageur! If he's doing that amount of business for that amount of profit, why don't we shut down the rest of the bank?* (Rogue Trader)

У прикладі (7), де реалізується макротема "ПІДПРИЄМНИЦТВО" мікротема "оптимізація торгівельних операцій", бізнес-партнери під час ділової зустрічі обговорюють купівлю-продаж товару:

(7) – *You tell your people that I will not sell any Rearden Metal to the State Science Institute at any time, for any price, for any purpose whatsoever.*

– *Mr. Rearden, no one has ever refused to sell strategic material to the government. It's against the Fair Share Law. You have to sell it to them* (Atlas Shrugged II. The Strike).

Наведемо приклади, які ілюструють реалізацію *політематичної* моделі в КС *зустріч бізнес-партнерів*.

У прикладі (8), де реалізується макротема "ФІНАНСИ" мікротемами "рух цінних паперів" і "заборгованість", під час ділової зустрічі бізнес-партнери говорять про рух цінних паперів, а саме падіння вартості акцій компанії, заборгованість одного з партнерів, продаж ним акцій компанії, які втрачають свою вартість, і суму можливої заборгованості:

(8) – *Somebody is betting big money that Zabel's stock is about to collapse. You wanna owe? This stock's about to loose its bar mitzvah, Jake. Take the haircut and sell. You're gonna owe, you know. Not just the buck, but the margin, too.*

– *Tell me. How much?*

– *At least another half a buck* (Wall Street. Money Never Sleeps).

У наступному прикладі, де реалізується макротема "ПІДПРИЄМНИЦТВО" мікротемами "властивості товару / послуг", "оптимізація обслуговування клієнтів" і "надання послуг", під час ділової зустрічі бізнес-партнери обговорюють якість товару (металу), потребу в цьому продуктові та його замовлення в компанії виробника, а також надання послуг, а саме будівництво залізничної колії з використанням цього металу:

(9) – *Well, the State Science Institute declared Rearden Metal unfit. They did so very publicly. So, tell me why does the SSI now need 10,000 tons of my "dangerous, inferior metal"?*

– *You laid a hundred miles of track along the John Galt Line that proved them wrong* (Atlas Shrugged II. The Strike).

У прикладі (10), де реалізується макротема "ФІНАНСИ" мікротемами "збитковість" і "розміщення коштів" та макротема "ПІДПРИЄМНИЦТВО" мікротема "ділові угоди", бізнес-партнери під час зустрічі говорять про збитковість, вкладання коштів у легітимні угоди та просування цих угод:

(10) – *You have to understand, and I'm sure you do that in a venture of this kind you have to be prepared to take some kind of loss.*

– *So I put some of the money into legitimate deals with Charlie Clark, Ace's banker. You will try to push it through, won't you, Mr. Clark?*

– *Yes* (Casino).

У КС *співбесіда* фіксуємо реалізацію лише *монотематичної* моделі.

Нагадаємо, що в КС *співбесіда* реалізується тільки макротема "ПІДПРИЄМНИЦТВО", зокрема зафіксована мікротема "кадрова політика". Приміром, у прикладі (11) під час співбесіди при прийомі працівника на роботу начальник відділу пропонує претенденту спочатку пройти стажування, як альтернативний варіант його зарахування в цю компанію:

(11) *Tim Brophy: Let me see if I can find you an application for our internship. I'm afraid that's all we can do for you. See, this is a satellite office. Jay Twistle in the main office, he oversees Witter Resources.*

Cris Gardner: Thank you very much (The Pursuit of Happyness).

У КС *проведення інструктажу* маємо актуалізацію лише *монотематичної* моделі під час реалізації макротемами "ПІДПРИЄМНИЦТВО", єдиної зафіксованої в цій ситуації, зокрема мікротемами "обов'язки й повноваження персоналу".

Приміром, у наступному прикладі комуніканти під час проведення інструктажу говорять про обов'язки й повноваження нового співробітника:

(12) – *If somebody wants a recommendation, put the guy on hold stand up and yell "reco" at the top of your lungs. First senior broker who gets on the horn gets the sale. Sound good?*

– *Yeah.*

– *Okay* (The Boiler Room).

Реалізації лінійно-ієрархічних тематичних моделей в КС АДД зображено на рисунку 1, а частотність цих реалізацій у таблиці 1.

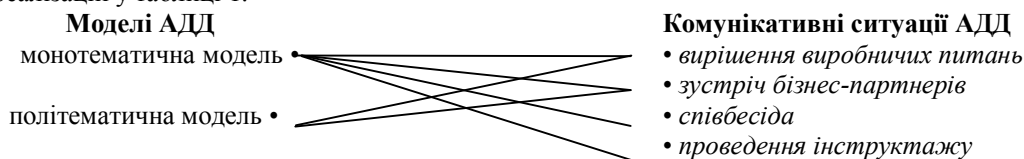

Рис. 1. Кореляції реалізацій лінійно-ієрархічних моделей і комунікативних ситуацій англомовного ділового дискурсу

Кількісне співвідношення реалізації лінійно-ієрархічних тематичних моделей в комунікативних ситуаціях англомовного ділового дискурсу

Комунікативні ситуації АДД	Лінійно-ієрархічні тематичні моделі АДД	
	монотематична модель	політематична модель
<i>вирішення виробничих питань</i>	57 %	43 %
<i>зустріч бізнес-партнерів</i>	35 %	65 %
<i>співбесіда</i>	100 %	0 %
<i>проведення інструктажу</i>	100 %	0 %

З проведеного аналізу випливає, що у КС *вирішення виробничих питань* лінійно-ієрархічні тематичні моделі реалізуються повністю, а саме *монотематична* модель зафіксована в 57 % реалізації, *політематична* – у 43 % реалізації. У КС *зустріч бізнес-партнерів* також спостерігаємо реалізацію цих тематичних моделей повністю, зокрема *монотематична* модель виявлена в 35 % реалізації, *політематична* – зафіксована в 65 % реалізації. У КС *співбесіда* і КС *проведення інструктажу* лінійно-ієрархічні моделі представлені частково – зафіксована реалізація лише *монотематичної* моделі (100 %).

Висновки та перспективи подальшого дослідження проблеми. Інституційна природа англомовного ділового дискурсу дала підстави дослідити і визначити вплив ситуаційного чинника на варіювання тематичних моделей, зокрема лінійно-ієрархічних моделей, в цьому дискурсі. На цій підставі нам вдалося побудувати інтеракційні фрейми, які відображають результат розумової діяльності колективного суб'єкта щодо актуалізації в певній комунікативній ситуації змістових складників. Іншими словами, було встановлено кореляції між змістовими елементами лінійно-ієрархічної організації і комунікативними ситуаціями вивчаємого дискурсу. Таким чином, ми з'ясували наявність або відсутність цих змістових складників, а також частотність їх реалізацій у кожній із комунікативних ситуацій, які охоплює англомовний діловий дискурс.

Отже, вплив ситуаційних чинників на реалізацію тематичних моделей в англомовному діловому дискурсі обумовлений колективним знанням суб'єкта цього дискурсу про конкретну мету кожної з комунікативних ситуацій, яке орієнтує цих суб'єктів щодо вибору теми.

Втім, дослідження інституційних дискурсів, зокрема судового дискурсу, засвідчило наявність помірного, але помітного впливу особистісного чинника [10].

У цьому зв'язку **перспективами** подальших досліджень є виявлення впливу індивідуального чинника, тобто учасника англомовного ділового дискурсу як дискурсивної особистості, на варіювання тематичних моделей англомовного ділового дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Науменко Л. П. Лінгвоконцептосфера сучасного англомовного бізнес-дискурсу в комунікативно-прагматичному вимірі : [монографія] / Л. П. Науменко. – К. : Логос, 2015. – 498 с.
2. Ширяева Т. А. Когнитивное моделирование институционального делового дискурса : дисс. ...док. филол. наук : 10.02.19 / Ширяева Татьяна Александровна. – Краснодар, 2008. – 540 с.
3. Карасик В. И. Этнокультурные типы институционального дискурса / В. И. Карасик // Этнокультурная специфика речевой деятельности : [сб. обзоров]. – М. : ИНИОН РАН, 2000. – С. 37–64.
4. Юшкевич В. І. Тематичні моделі англомовного ділового дискурсу : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Юшкевич Віра Ігорівна. – Житомир, 2016. – 258 с.
5. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров. – М. : ИТДГК "Гнозис", 2003. – 280 с.
6. Как нарисовать портрет птицы : методология когнитивно-коммуникативного анализа языка : [кол. монографія] / [Бондаренко Е. В., Мартынюк А. П., Фролова И. Е., Шевченко И. С.]; под ред. И. С. Шевченко. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2017. – 246 с.
7. Юшкевич В. И. Корреляции коммуникативных ситуаций и микротем макротемы ФИНАНСЫ в англоязычном деловом дискурсе / В. И. Юшкевич // Проблемы лингвистики и лингводидактики : междунар. сб. науч. ст. / [под ред. С. А. Моисеевой, Л. Г. Петровой]. – Белгород : ИПЦ "ПОЛИТЕРРА", 2014. – Вып. II. – С. 305–311.
8. Юшкевич В. І. Кореляції комунікативних ситуацій та мікротем макротем ПІДПРИЄМНИЦТВО в англомовному діловому дискурсі / В. І. Юшкевич // Каразінські читання : Людина. Мова. Комунікація : XIII наук. конф. з міжнар. участю, 7 лютого 2014 р. : тези доп. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – Ч. 2. – С. 184–186.
9. Юшкевич В. І. Комунікативні ситуації англомовного ділового дискурсу / В. І. Юшкевич // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Серія : Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – № 118. – С. 330–335.
10. Кобзева О. О. Стратегії та тактики судді в американському судовому дискурсі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04. "Германські мови" / О. О. Кобзева. – Харків, 2017. – 20 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Naumenko L. P. Lihvokontseptosfera suchasnoho anhlomovnoho biznes-dyskursu v komunikativno-prahmatychnomu vymiri [The Lingual Conceptual Sphere of the Contemporary English Business Discourse] : [monohrafiia] / L. P. Naumenko. – K. : Lohos, 2015. – 498 s.
2. Shiriaeva T. A. Kognitivnoe modelirovanie institutsionalnogo delovogo diskursa [The Cognitive Modeling of the Institutional Business Discourse] : diss. ... doktora filol. nauk : 10.02.19 / Shiryaeva Tatiana Aleksandrovna. – Krasnodar, 2008. – 540 s.
3. Karasik V. I. Etnokulturnye tipy institutsionalnogo diskursa [The Ethnocultural Types of Institutional Discourse] / V. I. Karasik // Etnokulturnaia spetsyfica rechevoi deiatel'nosti [The Ethnocultural Peculiarities of the Speech] : [sb. obzorov]. – M. : INION RAN, 2000. – S. 37–64.
4. Yushkevych V. I. Tematychni modeli anhlomovnoho dilovoho dyskursu [Thematic Models of English Business Discourse] : dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.04 / Yushkevych Vira Ihorivna. – Zhytomyr, 2016. – 258 s.
5. Makarov M. L. Osnovy teorii diskursa [The Basis of Discourse Theory] / M. L. Makarov. – M. : ITDGGK "Gnozis", 2003. – 280 s.
6. Kak narisovat' portret ptitsy : metodologiya kognitivno-kommunikativnogo analiza yazyka [How to Draw the Portrait of a Bird : Methodology of Cognitive-discursive Studies] : [kol. monografiia] / [Bondarenko E. V., Martynyuk A. P., Frolova I. E., Shevchenko I. S.]; pod red. I. S. Shevchenko. – H. : HNU imeni V. N. Karazina, 2017. – 246 s.
7. Yushkevich V. I. Korrelyatsii komunikativnykh situatsii i mikrotem makrotemy FINANSY v angloiazыchnom delovom diskurse [Correlations of Communicative Situations and Topics of the Theme FINANCE in English Business Discourse] / V. I. Yushkevich // Problemy lingvistiki i lingvodidaktiki [The Problems of Linguistics and Linguodidactics] : mezhdunar. sb. nauch. st. / [pod red. S. A. Moiseevoi, L. G. Petrovoi]. – Belgorod : IPTs "POLITERRA", 2014. – Vyp. II. – S. 305–311.
8. Yushkevych V. I. Koreliatsii komunikativnykh sytuatsii ta mikrotem makrotemy PIDPRYIEMNYTSTVO v anhlomovnomu dilovomu dyskursi [Correlations of Communicative Situations and Topics of the Theme ENTREPRENEURSHIP in English Business Discourse] / V. I. Yushkevych // Karazinski chytannia : Liudyna. Mova. Komunikatsiia [Karazin Readings : Person. Language. Communication] : XIII nauk. konf. z mizhnar. uchastiu, 7 liutoho 2014 r. : tezy dop. – Kharkiv : KhNU imeni V. N. Karazina, 2014. – Ch. 2. – S. 184–186.
9. Yushkevych V. I. Komunikativni sytuatsii anhlomovnoho dilovoho dyskursu [Communicative Situations of English Business Discourse] / V. I. Yushkevych // Naukovi zapysky Kirovohrads'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni V. Vynnychenka. Seria : Filolohichni nauky (movoznavstvo) [Journal of V. Vynnychenko State Pedagogical University of Kirovohrad. Philology]. – Kirovohrad : RVV KDPU im. V. Vynnychenka, 2013. – № 118. – S. 330–335.
10. Kobzieva O. O. Stratehii ta taktyky suddi v amerykanskomu sudovomu dyskursi [Judge's Strategies and Tactics in American Courtroom Discourse] : aftoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.02.04. "Hermanski movy" / O. O. Kobzieva. – Kharkiv, 2017. – 20 s.

Юшкевич В. И. Варьирование линейно-иерархических тематических моделей англоязычного делового дискурса под влиянием ситуационных факторов.

Статья посвящена анализу влияния ситуационных факторов на реализацию линейно-иерархических тематических моделей англоязычного делового дискурса. Рассмотрены тематические модели (статические (иерархические и линейно-иерархические) и динамические (вероятностные)), которые структурируют содержание англоязычного делового дискурса. Выявлено корреляции между коммуникативными ситуациями, совокупностью контекстно-ситуационных факторов, и реализованными содержательными элементами линейно-иерархической организации этого типа дискурса. Исследование подкреплено количественным анализом.

Ключевые слова: англоязычный деловой дискурс, содержательная организация, тематические модели, иерархические / линейно-иерархические / вероятностные модели, ситуационные факторы.

Yushkevych V. I. Situational Factors Influence on Variation of Linear-Hierarchical Thematic Models of English Business Discourse.

The article presents the analysis of situational factors influence on the realisation of linear- hierarchical thematic models of English business discourse. The material of the research is presented by dialogue fragments, complied by the native speakers of English, taken from authentic modern film scripts. The material is taken by the entire choice. The methods of analysis which have been used in the research are text interpretation, description and comparison. It is established that thematic models that structure the content of English business discourse include the static (hierarchical and linear-hierarchical) and dynamic (probabilistic) models. Linear-hierarchical content organisation is based on two scenarios – monotopical and polytopical ones. On the basis of the identified thematic scenarios and communicative situations of English business discourse correlations between them are defined. It is revealed that variations of linear-hierarchical thematic models are caused by situational factors. The impact of these factors is evident in qualitative and quantitative characteristics of linear-

hierarchical model realisation in communicative situations solving production problems, business partners meeting, interview and briefing. Qualitative characteristics concern the completeness of the linear-hierarchical models realisation, which can be full or partial. It is stated that in the communicative situations solving production problems and business partners meeting the linear-hierarchical thematic models are fully realised, in the communicative situations interview and briefing these models are presented partially – only monotypical model is fixed. Thus such correlations reveal the probabilistic dependences of content elements realisations from communicative situation factors, which are formed on the basis of interactional frames. The given results are supplemented with quantitative analysis.

Key words: *English business discourse, content organisation, thematic models, hierarchical / linear-hierarchical / probabilistic models, situational factors.*